

Людмила Гайдук

Викладач КАМТС №1 ФЛ

НТУУ «КПІ», Київ

Мовні одиниці, що виражають непряму номінацію в англійській мові

(На матеріалі твору У. Теккерея „Ярмарок Суєти”)

Поняттєве підґрунтя непрямої номінації включає у себе класифікуючу діяльність свідомості, яка є нерозривно пов'язаною із категоріально-класифікуючим членуванням мови. Акт непрямої номінації завжди відбувається при „ініціативі” опорного найменування, тому воно детермінує і категоріально-класифікуючої ознаки непрямих найменувань. Непряма номінація „перейменовує” об'єкт найменування і додає йому стилістичного забарвлення.

And then - then he came home. His suspicion arose, - the dreadful scene took place between my Lord and my cruel, cruel Rowdon [5, 439].

А потім... потім він повернувся додому. В нього виникла підозра... відбулася негарна сцена між лордом Стайном і моїм жахливим, жорстоким Родоном... – [4, 456].

Whatever Becky's private plan might be by which Dobbin's true love was to be crowned with success, the little woman thought the secret might keep, and indeed, she was eager to go all lengths, being by no means so much interested about anybody's welfare as about her own [5, 481].

Хоч у Ребеки й був таємний план, за яким щире Дobbінове кохання мало дістати винагороду, ця жіночка вважала, що розголошувати його не варто;

вона готова була піти на все, до того ж вона найдужче зацікавлена у своєму власному добробуті, а не в чіємусь іншому [4, 498].

Дані мовні одиниці представляють собою непрямі номінації на основі метафоричної конотації, які виділяють їх як стилістично марковані.

Таким чином, в основі формування непрямих похідних значень слів лежать ті ознаки відображуваних фрагментів дійсності, які розглядаються як істотні для них відносно понятійно-мовного відображення дійсності за допомогою інших словесних знаків.

Основними мовними одиницями, які виражають непряму номінацію, представлена **предикатна номінація** і **номінація-звертання**. Сутність номінації, що виконує предикатну функцію, полягає у позначенні та оцінці властивостей, процесів та явищ шляхом підведення їх під закріплені у даній мові кодові поняття. Предикатна номінація – це творчий процес проникнення у суть конкретного явища, його пізнання.

У ситуаціях підвищеної емоційної напруженості, коли той, хто говорить, обурений чи спантеличений якоюсь подією або чіїмось вчинком, вербалізує свої емоції у мові за допомогою вторинної предикатної номінації:

"She refused Sir Pitt," cried the victim. "Speak at once. Don't drive me mad!"
[5, 362].

- *Таж вона йому відмовила! – закричала жертва. – Кажіть до ладу, не доводьте мене до сказу!* [4, 379].

She would have liked to choke old Sedley, but she swallowed her mortification as well as she had the abominable curry before it, and as soon as she could speak, said, with a comical, good-humoured air [5, 392].

Вона сама ладна була б задушити старого Седлі, але проковтнула образу так само легко, як жахливе каррі, і коли знов спромоглася на слово, то добродушно пожартувала [4, 409].

"Have a care, Joe; that girl is setting her cap at you" [5, 59].

- Стережися, Джо, ця дівчина ставить на тебе тенета [4, 76].

Дещо іншу мету мають скупчення концентрації оціночних номінацій, які не чітко розрізняються між собою за значенням. Це скупчення є необхідним не стільки для нюансів значення, скільки для його інтенсифікації. Наприклад:

"I have nourished a viper in my bosom" [5, 90].

Я пригріла у себе на грудях гадюку [4, 107].

"In order to maintain authority in her school, it became necessary to remove this rebel, this monster, this serpent, this firebrand" [5, 185].

Щоб підтримати у школі свій авторитет, їй треба було позбутися цієї бунтівниці, цієї почвари, гадюки, заколотниці [4, 201].

Розглянемо непряму **номінацію-звертання**. Звертання може вказувати не на обопільне відношення, а саме на відношення мовця до адресата. В такому випадку переважають прямі номінативні значення емотивного та оціночного ряду – *милий, дорогий, любий друже*. Оціночна номінація звертання наближена за своєю функцією до називного речення. Позиція апелятива є широко відкритою для негативних оціночних номінацій, таких як *негідник – rascal, шахрай – swindler, пройдисвіт – scoundrel і т.д.*

"What an abandoned wretch! said little, eager, active, black-faced Mrs. Bute Crawley" [5, 275].

Ото зухвала пройдисвітка! – обурювалася маленька смаглява місіс Б'ют, жвава діяльна жіночка [4, 292].

При звертанні не рідко фігурують абстрактні імена, які характеризують адресата за його роль в житті мовця і представляють його як джерело тих чи інших станів автора мови, наприклад: *радість моя – my dear*, *горе моє – my disaster*, *серденько – my darling* і т.д.

” *This, my dear,” said George with great gravity,” is my very good, kind, and excellent friend, Auralia Margareta, otherwise called Peggy” [5, 412].*

Серденько, - врочисто почав Джордж, - це моя найласкавіша, найкраща приятелька Орелія-Маргарета, або ж Пеггі... [4, 429].

Отже, метафора та метонімія лежать в основі конотації при вторинному найменуванні мовної одиниці. Метонімічно створені найменування за своїм характером формування - на основі суміжності – орієнтуються на функцію виділення того, про, що йде мова.

Література

1. Бирюкович Р.М. Номинативные свойства языковых единиц. – Саратов.: 1990. – с. 98.
2. Кубрякова Е.С. Номинативный аспект речевой деятельности. – М.: Наука, 1986. – с. 158.
3. Кубрякова Е.С. Теоретические основы словосложения и вопросы создания сложных лексических единиц. – Пятигорск.: 1988. – с. 157.
4. Вільям Теккерей „Ярмарок Суєти”. Харків.: „Фоліо”, 2003. – с. 607.
5. William Makepeace Thackeray ”Vanity Fair.” – England: Published by the Penguin Group, 1994. – 672 p.

